

Picasso, fotògraf d'Horta de Sant Joan

S'inaugura al municipi una exposició amb imatges inèdites preses per l'artista en la seua segona estada, el 1909

MARIBEL MILLAN LÓPEZ
HORTA DE SANT JOAN

Les primeres fotografies preses a Horta de Sant Joan són obra, ni més ni menys, que de Pablo Picasso. Una exposició, que es pot veure al Centre Picasso d'Orta fins el 12 d'abril de 2026, mostra imatges fins ara inèdites, preses per l'artista en la seua segona estada al municipi, el 1909. Llavors ja era un artista consagrat, i la càmera fotogràfica tenia com a objectiu prioritari documentar les seves creacions artístiques per fer-les arribar als seus marxants, els germans Stein. Però va sorgir una segona línia de fotografies, menys professional, en les quals immortalitzà una gran quantitat de persones del poble, amics i coneguts, grups familiars i gent treballant al camp. L'any 2009, pel centenari d'aquesta segona estada, el Centre Picasso d'Orta va fer una primera exposició amb 20 imatges preses per Picasso o la seva companya Fernande Olivier la població. Setze anys després, s'han pogut identificar 19 fotografies més preses a

Elias Gaston observa les fotografies de la nova exposició. FOTO: JOAN REVILLAS

Les fotografies procedeixen de la col·lecció de Dora Maar

Horta, fins ara inèdites, procedents de la col·lecció de Dora Maar i que formen part actualment de l'arxiu del Museu Picasso de París.

«Les fotografies que ara veuen la llum, més enllà de la seva singularitat, refermen un cop més la vinculació de Picasso amb Horta i la seva gent», remarca el president del Centre Picasso d'Horta, Elias Gaston.

La col·lecció inclou noves fotografies del mateix Picasso en entorns del poble: en una se'l veu menjant assegut en un pinar; i en l'altra apareix dempeus, en el que podria ser una era. Es desconeix l'autor, molt probablement van ser preses per la seva parella Fernande Olivier, i mostren un Picasso relaxat en un entorn natural.

El resultat és una mostra fotogràfica que esdevé una crònica de principis del segle XX a cavall entre l'excursió etnogràfica i el retrat costumista familiar. «Picasso ha deixat per a la posteritat una crònica impagable del poble d'Horta i la seva gent, com a ac-

Picasso, a l'hostal de la població. FOTO: MUSÉE NATIONAL PICASSO, PARÍS

tivitat complementària de la seva idea principal: immortalitzar les seves pintures i els espais reals que li havien servit d'inspiració», remarca Gaston.

Aquestes fotografies dels seus amics o coneguts d'Horta eren probablement de compromís -en un temps d'escassetat de càmeres fotogràfiques-, atesa la formalitat de les postures, els grups familiars, i fins i tot de la vestimenta. En alguna d'elles apareix Fernande Olivier, fet que demostra el nivell d'integració de la parella amb la gent del poble. «Dissortadament, han passat 116 anys i, a dia d'avui, resulta molt difícil identificar els retratats, però del que no hi ha cap dubte, atesa la gran quantitat de fotografies i els rostres dels fotografiats, és que durant aquells dies Picasso devia ser més demanat i festejat com a fotògraf que com a pintor», explica Gaston.

Des del Centre Picasso d'Orta, però també del de París, esperen que durant l'exposició es pugui arribar a identificar alguna de les persones del municipi que hi apareixen, a través de possibles descendents.

Una part de les imatges d'aquesta mostra temporal passaran a for-

mar part de l'exposició permanent del Centre Picasso d'Orta, on es detalla també la seua amistat amb l'artista local Manuel Pallarès.

«Tot el que sé...»

S'atribueix a l'artista malagueny la frase «Tot el que sé, ho vaig aprendre a Horta». Segui com sigui, el pintor va residir temporalment al municipi de la Terra Alta en dos períodes.

La primera estada, convalescent i invitat pel seu amic Manuel Pallarès, s'inicia l'estiu de 1898 i es perllonga fins el febrer de 1899; la segona té lloc durant el període de maig-agost del 1909, en companyia de Fernande Olivier.

De la primera estada, els dibuixos i les pintures són fets en un llenguatge tradicional -ell té setze anys quan arriba i disset quan se'n va- i en resten mostres molt diverses, la majoria propietat del Museu Picasso de Barcelona i dels hereus de l'artista.

La segona estada correspon del tot al moment de la seva gran aventura cubista i les obres estan disseminades pels llocs més diversos del món, des de Nova York a Moscou, Sao Paulo, París o Frankfurt.